

**Biatorbágy Város Önkormányzat Képviselő-testülete
Oktatási és Kulturális Bizottsága
/2017. (II. 13.) határozata**

A Karikó János Könyvtár 5 éves programtervéről

Biatorbágy Város Önkormányzat Képviselő-testületének Oktatási és Kulturális Bizottsága a Biatorbágy Város Önkormányzata szervezeti és működési szabályzatáról szóló 3/2011.(02.25.) önkormányzati rendelete 1/B. számú mellékletben foglalt átruházott hatáskörében jóváhagyja a Karikó János Könyvtár 5 éves (2017-2022) programtervét.

A programtervet a határozat melléklete tartalmazza.

Nánási Tamás
elnök

BIATORBÁGYI KARIKÓ JÁNOS KÖNYVTÁR

2017-2021

PROGRAMTERV

UZONYI EDIT
könyvtárvezető

A Biatorbágyi Karikó János Könyvtár 5 éves programterve

2017-2021

Helyzetelemzés

A könyvtár életében 2017 januárjától bekövetkezett változások az eddigi fejlesztéseket reményeink szerint felgyorsíthatják. Különös tekintettel a könyvtárak számára 2016 végén és 2017 januárjában megjelent Európai Unió pályázati felhívásokra, amelyek az eddigi gyakorlattal szemben nemcsak szakmai fejlesztésekre, hanem új könyvtárak építésére vagy a meglévő épület bővítésére is fordíthatóak akár ugyanazon a pályázaton belül is.

Az alábbi EU-s pályázat érdemelhet figyelmet a könyvtár fejlesztése szempontjából:

EFOP-4.1.8-16 kódszámú A könyvtári intézményrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztései címmel.

Jelenleg a könyvtár szakmai munkáját gátolja az infrastruktúra hiánya. A könyvtár működése és szolgáltatásainak minősége, így a szakmai munkája a tárgyi és technikai fejlesztéseken alapszik.

Különös tekintettel arra, hogy a XXI. század könyvtára már nemcsak a könyvet tekinti információforrásnak, hanem mindent, ami az interneten megjelent az elektronikus adatbázisokon át, a digitalizált dokumentumokig. A könyvtárakban a könyvön kívül megtalálható az E-könyv és az E-könyv olvasó, amelyet együtt lehet kölcsönözni. Az Y és Z generáció már nem feltétlenül a könyvet vagy a nyomtatott dokumentumokat, úgynevezett információ-hordozókat keresi a könyvtárakban. A megújult szolgáltatásokhoz a korszerű környezetet is hiányolja ez a korosztály. De persze ne szaladjunk ennyire előre. Jelenleg annak is örülnénk, ha lenne elég helyünk és bútorunk leültetni a hozzánk érkező osztályokat.

Míg az óvodásokat és a kisiskolásokat „elvarázsolja” a sok színes könyv, a nyugdíjasoknak pedig megfelelő a régi hagyományos könyv, addig ők adják az olvasóink 50%-át. Több gyermeket is megszólíthatnánk egyszerre a népszerű

meseelőadásokkal, ha 2 csoportnál többen beférnének. Őket nem a szülő hozza el, hanem a pedagógus, a gyerekek pedig szüleikkel látogatnak el újra hozzánk. Tehát sokszor a rendszeresen csoporttal jövő gyerek hozza el a családját hozzánk, és nem fordítva. Jelenleg Biatorbágyon nagyon sok kisgyerekes család él. Valószínűleg olvasóink bázisát még jó néhány évig a gyerekek fogják alkotni.

Tapasztalataink szerint a 14 éven felüli és a huszonéves korosztály könyvtári látogatásai már ritkulnak, majd amikor családot alapítanak, akkor látogatnak el hozzánk újra gyermekeikkel. A felnőtt, középkorú korosztály olvasóink legkisebb hányadát teszi ki. Valószínűleg a munkába járás és gyereknevelés már nem sok szabadidőt engedélyez számukra.

Programterv

Tárgyi és technikai fejlesztés

A fejlesztés első legfontosabb feladata az informatikai fejlesztés. Amíg 2 korszerű gépen dolgozik összesen 5 fő - mert a harmadik gép csak kölcsönben van nálunk nem hivatalosan – addig nehéz még a napi feladatainkat is elvégezni időben. A harmadik gépünket a Juhász Ferenc Művelődési Központ kulturális közfoglalkoztatott munkatársai kapták a program keretében a Nemzeti Művelődési Intézettől, de költségmegtakarításként továbbadták, amikor a régi könyvtári számítógépünk elhasználódott. Természetesen a program végén vissza kell adnunk a számítógépet.

Jelenleg két olvasói gépet használhatnak az olvasók, de sokszor azon is könyvtári munkatárs dolgozik. Ezeket a gépeket olvasóinktól kaptuk ajándékba. Sajnos elavultak és már a nyomtatás is gondot okoz, amikor az olvasó otthoni gépén korszerűbb formátumban menti el a nyomtatni kívánt anyagot. Az olvasói számítógépek számát is növelni kellene, hogy a digitális kompetenciák fejlesztésében használni tudjuk mind a diákok, mind a felnőttek esetében.

Ahhoz, hogy 14 és 26 év közötti fiatalokat is „olvasóvá” neveljük, rendelkezünk kell az általuk hiányolt korszerű számítógépekkel, lehetőséget kellene biztosítani zenehallgatásra, filmnézésre (fejhallgatóval). Lehetősége van a könyvtáraknak NAVA-ponttá válni. A Nemzeti Audiovizuális Archívum a könyvtárak számára elérhetővé teszi az adatbázisát. A NAVA feladata, hogy a nyilvánosság számára visszakereshetővé és hozzáférhetővé tegye az elektronikus médiában keletkezett kulturális értékeket. Ezeket nemcsak önálló olvasók, hanem iskolai csoportok is megnézhetnék.

A másik fontos tárgyi feltétel a könyvtár épületében található hátsó két terem birtokba vétele, ha lehetőségünk lesz rá. Az eddigi számítógépterem olvasóteremként szolgálhatna, a felnőtt könyvtári részből a kézikönyvtári állományt és a szakirodalom nagy részét átköltöztetnénk, a folyóirat olvasóval együtt. Így a jelenlegi felnőtt könyvtári rész csak a helytörténetnek és a szépirodalomnak adna helyet a kölcsönző pulttal együtt. A gyermekkönyvtár maradna az eddigi helyén. A hárfa terem pedig raktárként szolgálhatna. Így az iroda már nem raktárként funkcionálna, és a munkatársaknak lenne helyük az új könyvek feldolgozásához. A konyha-étkező kérdését is szükséges lenne megoldani, de ez már lehet, hogy csak a fent említett EU-s pályázat keretében valósulhatna meg.

Ha a bővítés megvalósulna, akkor kétféle pályázatból lehetne támogatást igényelni az új rész könyvtári bútoraira. Az NKA Könyvtárbővítési pályázaton vagy a fent említett EU-s pályázaton. Valamennyi önrész mindkettőhöz szükséges, de ez még egyeztetést igényel.

Fontos lépés lenne a világítás korszerűsítése, de egyszerű megoldás lehetne plusz falikarok elhelyezése a könyvespolcok mellett attól függően, hogy mennyi pénzt kapunk rá a költségvetésből.

Ez már érintheti az épület felújítási munkálatait is. A könyvtári épület tetőszerkezetének és a belső szellőzés kérdésének megoldása szükséges.

Személyi fejlesztés

Egyrészt a könyvtári munkát illetően csak ismételni tudom magam a 2016. évi beszámolóban leírtakkal.

Az olvasószolgálat ellátása egyre több feladattal jár, mivel lakossági szolgáltatásunkat, a fénymásolást, nyomtatást, faxolást egyre többen veszik igénybe. A napi forgalom 80 és 100 fő között mozog. Ha foglalkozásokat tartunk, akkor 120-130 fő is lehet.

A könyvtári honlap havi feltöltése, aktualizálása vagy a Facebook oldal kezelése a napi kölcsönzési feladatok mellett már kapacitás hiányában elmarad.

Ezen kívül az elektronikus kölcsönzés segíti ugyan a kölcsönzési információk beszerzését, de maga a kölcsönzési folyamat plusz egy fő állandó munkáját igényli. Egy ember nem tud egyszerre a gép mellett is dolgozni, és az olvasói kérdésekre vagy kiszolgálásra is koncentrálni. A referenz kérdések és könyvtárközi kölcsönzések megoldásához is jobb, ha csúcsidőben (délután 15 és 18 óra között) két könyvtáros dolgozik a kölcsönzésben. A könyvtári órák és foglalkozások is nyitvatartási időben zajlanak, így itt is legalább két fő könyvtárosnak kell egyszerre dolgoznia. A rendezvények megszervezéséhez, lebonyolításához és a következő napi kölcsönzés előkészítéséhez is szükséges a munkatársak kapacitása. Az 1 fő takarítónak pedig szüksége van segítségre a nehéz bútorok mozgatásához. A munkabeosztás komoly szervezést igényelt már eddig is. A szabadnapok és szabadságok kiadása, valamint a kölcsönzési és az órai feladatok megoldása miatt plusz 1 főállású könyvtárosra vagy könyvtári asszisztensre lenne szükségünk a jövőben.

A könyvtár szakmai feladatainak ellátásához jelenleg 4 főállású könyvtáros vagy könyvtáros asszisztens szükséges. Ez független az intézményi különválástól.

Az adminisztrációs munkatárs és a technikai személyzet feladatainak megoldása az intézményi különválással vált szükségessé. Az adminisztrátor feladata összetett lenne, mert segítené a könyvtáros adminisztrációs feladatait: leltár, napi és éves statisztika, naplók, regisztrációk vezetése, illetve foglalkozna a KIRA és az EcoSTAT intézményi oldalával is egyben.

A jelenlegi 1 főállású technikai személyzet mellett 1 fő részmunkaidős gondnok és 1 fő részmunkaidős takarító szükséges. A könyvtári épület karbantartása jelenleg megoldható megbízási szerződéssel is, ennek megoldására várom a fenntartó javaslatát. A takarítói feladatok megoldása is a költségvetési tárgyalások függvénye.

Szakmai program

Ha a tárgyi, technikai és személyi fejlesztések a megfelelő ütemben következnek be, akkor az eddigi szakmai munkánk eredményességét tovább tudjuk növelni.

Az adminisztrációs teendőink 2016-os lezárása, gondolok itt az időszakos állományellenőrzésre, amelynek rendjét, gyakoriságát 3/1975. KM -PM sz. rendelet határozza meg, utat enged a rendezvények szervezésének. Az időszaki állományellenőrzés intézményünkben 5 évenként esedékes, amely lehet teljes körű vagy részleges, mivel az állomány nagysága 25 -75000 egység között van. Minden második időszaki leltározáskor teljes körű állományellenőrzést kell végrehajtani. Ez legközelebb 2021-ben esedékes, és az időszaki leltárunk lehet részleges is. Ez természetesen előzetes előkészítést igényel a könyvtárosok részéről. Az állományellenőrzés mindenekelőtt vagyonvédelmi célokat szolgál, de alkalmat ad tartalmi jellegű korrekciók elvégzésére is.

Ha könyvtárbővítés eredménnyel jár, nagyon sok munkát fog jelenteni az állomány rendszerezése és átpakolása az új részbe. Az állományrendezés az egész felnőtt könyvtári részt (kézi és kölcsönözhető, szak-és szépirodalom), valamint a gyermekkönyvtári állomány egy részét fogja érinteni. Ez kb. 20-25 000 kötetet jelent. Valószínűleg fenntartói segítségre is szükségünk lesz a nehéz polcok mozgatásánál. Mindezek a nyári zárvatartást is befolyásolhatják.

A rendezvények tekintetében, amely fontos és előzetes tervezést igényel, kiemelkedő 2018-ban a Karikó János Könyvtár fennállásának 60. évfordulója. A Pest Megyei Könyvtár és a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Pest Megyei Szervezete közreműködésével szeretnénk egy szakmai napot szervezni, ahol a szakmai előadások után megmutathatnánk a megújult könyvtárat a megye könyvtárosainak. A résztvevők számától függően az előadások vagy itt, vagy a JFMK nagytermében lennének. Egy

városismereti rövid séta keretében pedig vendégeink megismerkedhetnek Biatorbágy nevezetességeivel.

A rendezvényeinket megpróbáljuk mindig a JFMK-val összehangolva, és egyeztetve megvalósítani.

Legfontosabb feladatunk a könyvtári szolgáltatás. Fontos az is, hogy az idelátogató olvasni és kölcsönözni vágyó, azaz a könyvtári szolgáltatásokat igénybe vevő olvasókat ne zavarjuk ebben a tevékenységükben.

Jelenlegi feltételeink mellett az olvasói létszám megtartása a cél. A biatorbágyi, állandó lakcímmel rendelkező olvasók továbbra is ingyen kölcsönöznek. Mivel jelenleg a környező településekről szép számmal iratkoznak be, bevételi forrást jelenthetne, ha ők félévente 500,-Ft beiratkozási díjat fizetnének. Kivéve a Biatorbágyon közintézményben dolgozókat. Továbbá a hangoskönyvet és CD-mellékletet kölcsönzők évi 1500,-Ft kölcsönzési díjat fizetnének, amely eddig bonyolult letéti díjas rendszerben működött. Ez pontosan a Könyvtárhasználati Szabályzat módosításában található.

Ha a tárgyi feltételeink javulnak, bővíteni szeretnénk az olvasói bázist a 14 éven felüli és 26 éven aluli korosztállyal. Ha sikerül egy önálló olvasótermi részt kialakítani a hátsó teremben, valamint növelni az olvasói gépek számát, akkor talán azok a közép- és felsőoktatásban tanuló diákok is könyvtárhasználókká válnak, akik tanulás céljából eddig - helyhiány miatt - nem tudták igénybe venni szolgáltatásunkat.

Az informatikai fejlesztés és a könyvtárbővítés együttesen pedig lehetővé teszi, hogy könyvtárunk alkalmassá váljon és erősítse a könyvtári intézményrendszer, mint tudásbázis szerepét, jelentőségét a nem formális és informális oktatásban és az egész életen át tartó tanulásban.

Az elkövetkezendő időszakban nagyon sok az előre nem könnyen tervezhető műszaki feladat. Remélem, hogy a könyvtár fejlődését semmi nem fogja gátolni. Munkatársaim és a magam nevében azt mondhatom, hogy legjobb tudásunk szerint tesszük a dolgunkat az elkövetkező 5 évben is.

Biatorbágy, 2017. február 7.

Uzonyi Edit
könyvtárvezető